Nieuws van de 'De Boschboom'

- Op donderdag 20 februari hield Véronique Roelvink, auteur van *Gegeven den Sangeren* een toelichting op het ontstaan van haar boek, dat handelt over de meerstemmige muziek bij de Illustre Lieve Vrouwe Broederschap in onze stad in de zestiende eeuw. In drie forse hoofdstukken schetst zij een beeld van deze muziek, beschrijft de geschreven en de gedrukte koorstukken en plaatst een vraagteken bij het aantal muziekstukken dat speciaal voor de broederschap is geschreven. Zij schetst bovendien een beeld van een jaar uit het leven van deze broederschap.
- De jaarlijkse Algemene Ledenvergadering vindt plaats op 27 maart in de Azijnfabriek. Naast de gewone stukken als jaarverslag en verantwoording van de jaarrekening zal de voorzitter van onze Vereniging, dr. Cees Slegers bijzondere aandacht besteden aan de fusie met de vereniging Janus en Bet door in te gaan op de bijzondere waarde van folklore. Aftredend is André van den Eerenbeemt, een bestuurslid, dat ruim 25 jaar actief deel heeft genomen aan het bestuur. Op die avond stelt het bestuur een nieuw bestuurslid aan de vergadering voor. De leden zijn uiteraard in de gelegenheid met een eigen kandidaat te komen. Op die avond zal een goede traditie in ere worden gehouden: de bekendmaking van 'De Bosschenaar van het jaar'.
- Het jaarlijkse *Gròòt Bosch Dictee* vindt plaats op woensdag 16 april met de bekende ingrediënten: een geestige tekst van Harry van den Berselaar en ijverige deelnemers van prominenten en liefhebbers. Tijdens de pauze - noodzakelijk voor de correctie van de werkstukken – wordt aan een speciaal evenement gedacht.
- Voor een uitwisseling in de vorm van een excursie nodigt de *Historische Kring Bommelerwaard* ('Tussen de Voorn en Loevestein') alle leden uit op zaterdag 26 april, waarbij de restauratiewerkzaamheden van de kasteelruïne te Nederhemert-Zuid in het programma zijn opgenomen.
- Op woensdag 24 september vindt in de Azijnfabriek een bijeenkomst plaats met de gemeentelijke afdeling Bouwhistorie, Archeologie en Monumenten (BAM), waarop enkele medewerkers inzicht zullen geven in de activiteiten van deze dienst. De aanwezigen zullen bovendien kennis kunnen nemen van recente vondsten in de bodem van onze stad.
- Met de drie vertegenwoordigers van 'De Boschboom' in de redactie van *Bossche Bladen* heeft een delegatie uit het bestuur uitvoerig van gedachten gewisseld over inhoud, organisatie, wensen van leden en verdere mogelijkheden van het blad. Over de samenwerking met de andere partners (Stadsarchief, BAM en Noordbrabants Museum), inhoud, presentatie en inzet van onze mensen bij de realisering van *Bossche Bladen* bestaat grote waardering.
- De grote dagexcursie is verplaatst naar najaar 2003. Nadere mededelingen volgen.
- Het bestuur heeft het besluit genomen een studie te wijden aan de Belgische architect-ingenieur Julien Joseph Dony (1865-1949). Dony, die in het Waalse Rummen ten zuiden van Leuven is geboren, is en was met zijn werk in onze stad prominent aanwezig: de fontein 'de Draak' is van zijn hand, maar vooral een groot aantal herenhuizen aan de Stationsweg, waar hij overigens ook zelf jarenlang heeft gewoond. In 1900 bouwde hij de St.-Leonarduskerk, een fraai specimen van neogotische bouwkunst. Deze kerk werd tijdens de Tweede Wereldoorlog zwaar beschadigd, is daarna overigens zorgvuldig gerestaureerd, maar viel enkele jaren later, zoals zoveel kerken in onze stad, ten prooi aan slopershanden. De naam van Dony is ook verbonden met de bouw van het deftige meisjespensionaat Regina Coeli te Vught en de uitbreiding van het cisterciënzer klooster Mariënkroon te Nieuwkuyk. Korte tijd was Dony de omstreden directeur van de Koninklijke School voor Techniek en Ambacht.

Theo Hoogbergen, bestuurslid

Nieuws uit het Stadsarchief

Op de website worden sinds kort tweewekelijks **foto's uit het archief** gepresenteerd, die aansluiten bij de succesvolle fotorubriek in het weekblad *De Bossche Omroep op Zondag*. U kunt de oude opnamen en de bijbehorende verklarende teksten terugvinden door op de pagina 'Archieven en collecties' de optie 'Fotocollectie' te kiezen.

De **Bossche kranten van vóór 1850**, die tot voor kort enkel in origineel in het Stadsarchief te raadplegen waren, zijn onlangs verfilmd. In het vervolg zal de raadpleging enkel nog via microfiches kunnen plaatsvinden. De originelen hebben dan niet meer te lijden en bovendien kunnen van de fiches gemakkelijk fotokopieën gemaakt worden.

Recentelijk zijn door het Stadsarchief **verworven**:

- Fotocollectie Drissen, ca. 120 glasnegatieven en foto's, dertiger jaren 20e eeuw;
- Foto's van diverse particulieren, ca. 20 stuks, daterend van vóór 1950;
- Collectie Van der Sijs (voormalig predikant Gereformeerde Kerk), ca. 1 m., tweede helft 20e eeuw;
- Collectie foto's van Gemeentewerken 's-Hertogenbosch, ca. 2 m., tweede helft 20e eeuw.

De groep **vrijwilligers** van het Stadsarchief is onlangs begonnen met twee nieuwe projecten, namelijk de vervaardiging van een geautomatiseerde nadere toegang op de 17e-, 18e- en 19e-eeuwse Bossche borg- of ontlastbrieven

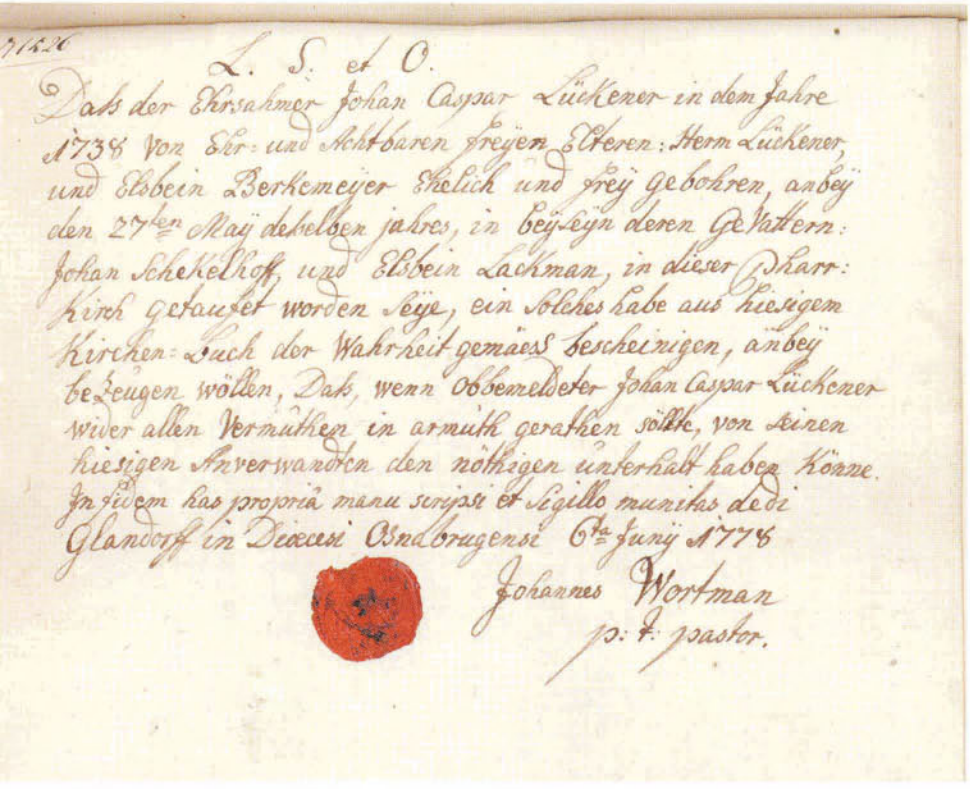

L. S. et O.

Dass der Ehrsahmer Johan Caspar Lückener in dem Jahre 1738 von Ehr- und Achtbaren freyen Eltern: Herm Lückener und Elsbein Berkemeyer Ehelich und frey gebohren, anbey den 27ten Maij deselben jahres, in beyseyn deren Gehattern: Johan Schekelhoff, und Elsbein Lackman, in dieser Pharr: kirch getauget worden seye, ein Solches habe aus hiesigem Kirchen: Buch der Wahrheit gemäess bescheinigen, anbey bezeugen wollen, Dass, wenn Obbemeldeter Johan Caspar Lückener wider allen Vermuthen in armuth gerathen sollte, von seinen hiesigen Anverwandten den nöthigen unterhalt haben könne. In fidem has propria manu scripsi et sigillo muniths dedi Glandorff in Diœcesi Osnabrugensi 6ta Junij 1778

Johannes Wortman
ps: t: pastor.

(verklaringen dat de geboorteplaats van iemand die zich in 's-Hertogenbosch vestigde, of een andere relatie, zich borg stelde voor het geval hij of zij tot armoede zou komen te vervallen) en op registers waarin de namen en bijzonderheden van gevangenen vermeld staan die in de 17e en 18e eeuw verbleven op de Gevangenpoort (Leuvensepoort in de Hinthamerstraat).

In verband met Koninginnedag is het Stadsarchief 's-Hertogenbosch **gesloten** op woensdag 30 april; vanwege Hemelvaart op donderdag 29, vrijdag 30 en zaterdag 31 mei.

Op zondag 6 juli 2003 vindt voor de eerste keer een **Bossche Erfgoeddag** plaats, waarbij met name de drie Bossche erfgoedbeheerders (BAM, Noordbrabants Museum en Stadsarchief) zich aan het grote publiek zullen presenteren.

Jac. Biemans

Een 'borgbrief' of 'akte van indemniteit' uit 1778. De pastoor van Glandorf bij Osnabrück verklaart dat Johan Caspar Lückener, mocht hij tot armoede vervallen, door zijn verwanten in Glandorf zal worden onderhouden (en dus geen beroep op de armenkassen van 's-Hertogenbosch zal doen). Lückener was een van de vele immigranten van de Republiek. Tallozen, zowel economische vluchtelingen als vervolgden vanwege hun geloof, verlieten hun geboortestreken om hier een bestaan op te bouwen. Wil de echte Bosschenaar opstaan? (Origineel: Stadsarchief, Oud-archief, inv. Hoekx nr. 1326)

Van het Noordbrabants Museum

21 december 2002 t/m april 2003
De Vier Jaargetijden in de kunst van de Nederlanden (1500 tot 1750)

De loop van het jaar bepaalt in grote mate het leven en handelen van de mens. De verbondenheid met de natuur staat daarbij centraal. Het ritme van de dag kent zijn vaste punten waaraan ieder mens zich bewust en onbewust aanpast. Zo wordt ook de indeling van het jaar gekenmerkt door specifieke momenten die een cyclisch karakter dragen. Het leven van de mens, zoals dat volgens vaste patronen verloopt, ligt ingebed in de jaargetijden en maanden. Aan de hand van religieuze getijdenboeken, schilderijen, tekeningen, prenten en almanakken, alsmede voorwerpen uit de toegepaste kunst toont de tentoonstelling *De Vier Jaargetijden* een overzicht van de verbeelding van de tijd en de jaargetijden in de Noordelijke en Zuidelijke Nederlanden. Deze tentoonstelling is een gezamenlijk project van het Noordbrabants Museum en het Stedelijk Museum Vander Kelen-Mertens in Leuven (aldaar 10 mei t/m 3 augustus 2003). Bij de tentoonstelling verschijnt een publicatie die zeven essays en ruim 160 catalogusnummers omvat en rijkelijk is geïllustreerd. Het boek *De Vier Jaargetijden* is verschenen bij Waanders Uitgevers te Zwolle; 248 pag., prijs € 24,50.

21 december 2002 t/m 21 april 2003
Eigen weg - filmportret van Leon Adriaans
door cineast Pieter Verhoeff

De circa vijftig minuten durende film *Eigen Weg*, over de karakteristieke Brabantse beeldend kunstenaar Leon Adriaans van cineast Pieter Verhoeff beleefde in september jl. zijn première op het 22e Nederlands Film Festival in Utrecht. Het filmportret is nu op video

Op de tentoonstelling en in het boek 'De Vier Jaargetijden': Gerard van Honthorst (Utrecht 1596 - 1656 Utrecht), Allegorie op de Lente en de Liefde, ca. 1627. (Origineel: Maastricht, collectie Rob Noortman)

te zien in het Noordbrabants Museum, te midden van werk van Adriaans uit de museumcollectie, op de bovenzaal in de nieuwbouwvleugel van het museum.

12 april t/m 24 augustus 2003
De Terugkeer van de Zoete Moeder

Het beeld van Onze Lieve Vrouw van 's-Hertogenbosch geniet grote bekendheid. Het vormt al meer dan zes eeuwen het brandpunt van een sterke Mariadevotie. Precies 150 jaar geleden, na een langdurige 'ballingschap' in Brussel, keerde het miraculeuze beeld terug naar de Sint-Janskathedraal. In het Noordbrabants Museum, slechts twee straten van de kathedraal verwijderd, is een tentoonstelling te zien over de Zoete Moeder van Den Bosch.

10 mei t/m 31 augustus 2003
In de Ban van Japan
Japanse Teken- en Schilderkunst, 1700 - 2000
Uit de collectie Gerhard Schack.

Op deze grote zomertentoonstelling worden ruim 300 Japanse penseeltekeningen en schilderijen gepresenteerd uit de vermaarde Duitse collectie Schack. Vanaf 1700 werden alledaagse taferelen in de Japanse schilderkunst een steeds belangrijker thema: naast courtisanes, krijgers en toneelspelers werd een breed scala aan genrevoorstellingen gemaakt. Deze voorstellingen van het 'voorbijgaande leven' noemde men Ukiyo-e. De schilders van verticale rollen (kakemono's) en kamerschermen ontwierpen in de 18e eeuw steeds meer prenten, die met houtblokken werden vervaardigd. De komst van de meerkleurendruk leidde tot een grote bloeiperiode in de eerste helft van de 19e eeuw met kunstenaars als Shunko, Utamaro, Hokusai, Hiroshige, Kunisada en Kuniyoshi.

september 2002 t/m juni 2003
Ombouw zalen en herinrichting collecties

In de periode september 2002 tot en met juni 2003 wordt in het Noordbrabants Museum gewerkt aan een omvangrijke herinrichting van de vaste collectie. Hierdoor zijn in het paleisgedeelte en op de historische afdeling soms museumzalen niet toegankelijk en bevinden zich vele kunstwerken tijdelijk in het depot. Als u vragen heeft, kunt u contact opnemen met de afdeling communicatie, (073) 687 78 07 of (073) 687 78 08.

Jan de Hond